

השביתה: איפה אנו עומדים

קבוצה הולכת וגדלה של חברי הסגל הבכיר באוניברסיטה מבקשת לעזור לסטודנטים השוכתים באופן פעיל ולהתייצב לצד מאבקם. ביום שני (14.5) נערך מפגש ראשון של מרצות ומרצים, בהשתתפותם של פעילות ופעילים מקרב הסטודנטים, לדיון בשביתה. אנו מבקשים לחלוק עמכם את תוצאות הדיון בתקווה שתצטרפו – ותצדדו את עמיתכם.

חברי סגל רבים דיווחו על העדר מידע מספיק על מהלך המאבק והנושאים שבמחלוקת. לכן, חלקו הראשון של המסמך מציע דיווח כזה, וחלקו השני – שורה של הצעות לפעולה, שהועלו בהתכנסות.

אנא, העבירו את המסמך בתפוצה רחבה ככל האפשר לעמיתים בתל-אביב ובאוניברסיטאות אחרות!

מצב המאבק כרגע

מאבק הסטודנטים מתקרב לשלב מכריע, שבו נבחנת סבלנותם וכישר עמידתם של שני הצדדים. בלי קשר למדיניות אגודות הסטודנטים השונות, אין ספק שבאים בו לידי ביטוי מסירות ואידיאליזם של סטודנטים רבים, שהעזו לחשוב בגדול, על עצמם – אבל גם על אלה שיבואו אחריהם בשערי מוסדות ההשכלה הגבוהה, ואפילו על אלה שנמנע מהם עד עתה החינוך הגבוה, על תקציבי המוסדות להשכלה גבוהה ועל השלכות שכר-הלימוד הדיפרנציאלי וההפרטה הזוחלת של מוסדות ההשכלה הגבוהה על החברה.

בשעה זו קשה לחזות כיצד יסתיים המאבק, אך נראה שחל בו מפנה במהלך השבועות האחרונים: הסטודנטים נתפסים כמי שבמאבקם על זכויותיהם מקדמים אינטרס חברתי כללי, והדבר משתקף בתמיכתה של דעת הקהל בשביתה. ועדת החינוך של הכנסת התייצבה לצד הסטודנטים, גינתה את אופן הקמתה של ועדת שוחט ומגבשת הצעה חלופית, שאינה מבוססת על תרופות האליל של כלכלני האוצר. ועדת שוחט והעומד בראשה מוצאים עצמם מבודדים יותר, וגם הממשלה – המנסה לפצל בין השוכתים – נאלצה להסכים לחלק מן הדרישות. כרגע נראה, שלב המאבק הוא דרישת הסטודנטים להשיג מקביל למה שהובטח למרצים בסיום השביתה: שבכל הנוגע לקביעת שכר הלימוד ומבנהו מסקנות ועדת שוחט לא ייושמו באופן חד-צדדי אלא על בסיס משא-ומתן עם נציגיהם. מן העבר האחר מבקשים נציגי הממשלה להתנות את החזרת התקציבים למוסדות ההשכלה גבוהה וכל הקפאה זמנית של שכר-הלימוד בנכונות לביצוע מלא של מסקנות ועדת שוחט. דרישה זו מבטאת דבקות בשיטת הסחיטה התקציבית, שכבר כפתה על הקהילה האקדמית בעבר הקמת ועדות ושינויים מבניים (ועדת מליץ).

במהלך השבועות האחרונים היו כמה ניסיונות לשבור את השביתה – הן על-ידי משא ומתן נפרד עם אגודות סטודנטים, שמחויבותן למאבק חלשה, והן על-ידי איום ראשי האוניברסיטאות לנקוט סנקציות נגד סטודנטים שלא ישברו את השביתה. בשני המקרים, ניסיונות אלה הוכשלו על-ידי יוזמות דמוקרטיות "מלמטה". הסטודנטים בטכניון ובבאר-שבע הכריחו את הנהגות האגודה לחזור בהן מעסקות נפרדות לסיום השביתה; לחץ דומה מופעל בירושלים. ההישג בבאר-שבע מרשים במיוחד. ניסיון לביים אסיפה ביום חמישי, שבו רבים מן הסטודנטים חוזרים לבתיהם, שתכריזו על סיום השביתה הוכשל על-ידי מאות סטודנטים שהתווכחו עמוק אל תוך הלילה, גרמו להתפטרות יו"ר האגודה ולהקמת ועד חדש המנהיג את השביתה. ניסיונם של ראשי האוניברסיטאות התומכים בהפרטה ובהצעות להנהגת שכר דיפרנציאלי למרצים לשבור את שביתה הסטודנטים נתקל במרי שקט של מאות מרצות ומרצים, שסירבו לשבור את שביתה הסטודנטים ועמדו לצדם ברגעי הלחץ.

בשני המקרים לפנינו תרומה משמעותית לביסוסה של תרבות דמוקרטית במוסדות ההשכלה הגבוהה, שבשנים האחרונות (בעקבות ועדת מליץ) איבדו יסודות חשובים של מסורות הניהול העצמי והחופש האקדמי שלהם. יחד עם סירובם של הסטודנטים לקבל הצעת הסדר, שלפיה יקבלו הם – הלומדים כעת – הפחתה קלה בשכר-הלימוד תמורת הסכמתם להעלאתו בשנים הבאות – כלומר, להשיג משהו עבור עצמם תמורת הפקרת הבאים אחריהם – מדובר גם בצעדים סולידאריים מובהקים, נדירים בנוף ההשכלה הגבוהה ויחסי העבודה גם יחד. יהיו תוצאות השביתה אשר יהיו, יש חשיבות עצומה לתהליכים כאלה, לאפשרויות הפעולה שהם פותחים ולרגישויות החברתיות שהם מבטאים. הם יכולים להיות גרעין לפעולה משותפת של הסגל האקדמי והסטודנטים בעתיד לשיקום הקהילה האקדמית שנפגעה קשות בשנים האחרונות, לדמוקרטיזציה של מוסדות ההשכלה הגבוהה ולקידום סולידיות חברתית.

מה אפשר לעשות

בצד ההישגים האלה, התחושה היא שהמחיר שמשלמים הסטודנטים הוא גבוה ויש צורך דחוף בביטוי סולידיות ממשית של הסגל האקדמי כדי לחזק אותם.

1. המסר החשוב ביותר – כך הבהירו גם הסטודנטיות והסטודנטים שהשתתפו בדיון – הוא של **מחויבות** כל אחת ואחד מאיתנו המרצים לעשות הכל כדי להעביר לסטודנטים את מלוא החומר הלימודי, כאשר תחודש ההוראה. האיומים בביטול הסימסטר משכיחים, שכל שביתה במוסדות ההשכלה הגבוהה מסתיימת בהסדר המבטיח את השלמת החומר ומנגנון לסיום תקין של הסימסטר. אך מעבר לכך, מסר אישי מכל אחת ואחד מאתנו לסטודנטים הוא בעל חשיבות מוראלית עצומה. כפי שכתב אחד מחברי הסגל מהפקולטה לרפואה, "המסר הזה יעזור להם להרגיש בטוחים יותר בעתידם ולעמוד בלחצים שונים ומשונים, ואולי גם יבטא את הכמיהה של כולנו לעתיד טוב יותר".

2. השביתה נשמרת בסך הכל, אך יש פה ושם גם הפרות נקודתיות שלה, שיכולות להתרחב ולכרסם בה. יש צורך במתנדבות ובמתנדבים שיצטרפו לשמירת השביתה. כרגע, מרצים מועטים מאוד מצטרפים למאמצי הסטודנטים והוועד לשכנע את מפרי השביתה – יהיו כוונותיהם אשר יהיו – בנחיצות השמירה הסולידית על השביתה, ובפגיעה בסטודנטים השומרים על השביתה כאשר מלמדים את חלקם שמוכן להפר אותה, ובפגיעה הקשה ברוחם של סטודנטים הנאנסים להגיע לשיעורים בניגוד למצפונם. כמון כן, ברור לגמרי, שגם מי שמלמד כעת, יצטרך עם סיום השביתה להשלים את שהוחסר עבור אותם סטודנטים הממשיכים לשבות.

3. מרכז הכובד של אירועי המחאה עובר לירושלים. הסטודנטים הדגישו, כי הצטרפותם של מרצות ומרצים להפגנות ולאסיפות משמעותית מאוד.

4. השביתה הצמיחה מגוון של דפוסי פעילות שמעבר להפגנות ולמחאות. באוהל בכיכר אנטין מתקיימים דיונים של סטודנטים ומרצים, על השביתה, על האוניברסיטה, על ההשכלה ומחירה; אנא, בואו לאוהל, תרמו הרצאות, השתתפו בדיונים. בנוסף לכך, מתקיימים ימי הוראה פתוחים לציבור, שנותנים ביטוי ממשי למחויבותנו להפיכת ההשכלה הגבוהה נגישה לכל, לתועלת החברה כולה. אירועים כאלה התקיימו ביום ששי האחרון, יום הוראה נוסף מתוכנן ליום שלישי (15.5), אך מתוכננים ימים נוספים, שבהם נציע הרצאות ודיונים לסטודנטים ולציבור הרחב.